

DĄBROWSZCZAK

ORGAN BATALJONU IM. J. DĄBROWSKIEGO

Numer 19

12ta BRYGADA MIĘDZYNARODOWA

24 kwietnia 1937

Przedstawiciele Socjalistycznych Międzynarodówek

Witaja Ludowo-Frontowe Brygady Międzynarodowe

Przed kilku dniami bawiła w Madrycie delegacja najwybitniejszych przywódców Międzynarodówki Socjalistycznej i Zawodowej (Amsterdamskiej), z Fryderykiem Adlerem i Schevenelsem na czele.

Korzystając z tej okazji, tow. Gallo, naczelny Komisarz Brygad Międzynarodowych, zaprosił delegację do jednej z Brygad. Socjalistyczni goście przyjęli zaproszenie. Korzystając ze sposobności niektórzy z nich wygłosili przemówienie do zebranych licznie ochotników. Adler i Schevenels podkreślili mocno wielkie zasługi Brygad Międzynarodowych, uznając je za najwyższą formę międzynarodowej solidarności wobec walczącego ludu Hiszpanii. Byli general austriacki, Deutsch, oświadczył ze wspaniałym przykładem walki z faszyzmem hiszpańskim oraz przykładem międzynarodowej solidarności zagrożenia ludu wszystkich krajów w ich walce z własnym faszyzmem.

Na gorące przemówienia socjalistycznych przywódców odpowiedział towarzyszący Gallo, komisarz Brygad Międzynarodowych, podkreślając dobitnie że Brygady nasze to bojowe ucielesnienie Frontu Ludowego, to jedność wszystkich antyfaszystowskich tendencji politycznych i wszystkich narodowości i że przykład ten może i powinien być naśladowany we wszystkich krajach.

W odpowiedzi naszym socjalistycznym gościom zabrał głos również i komendant Castro który mówił o niezwykłej sile Frontu Ludowego w Hiszpanii

zaznaczył że we wszystkich krajach należy iść po tej samej drodze, dążyć do realizacji jedności socjalistów, komunistów, radykałów i wszystkich demokratycznych i antyfaszystowskich sił.

Po gorącym przywitaniu Międzynarodowych Brygad Frontu Ludowego, oraz po zbadaniu na miejscu działalności i siły rządu Frontu Ludowego, należy spodziewać się że nasi socjalistyczni goście staną się zwolennikami i organizatorami Frontu Ludowego we własnych krajach, oraz w skali międzynarodowej.

ST. M.

FASZYZM W ROZKLADZIE

Blisko tydzień temu, dekretem faszystowskiego "rządu" w Burgos, rozwiązane zostały wszystkie prawicowe ugrupowania. Jedyna legalna, rządowa organizacja zostaje się Falanga Hiszpańska.

General Franco szczył się dotąd rzekomym zrealizowaniem "jedności narodowej" wszystkich prawdziwych "patriotów". Nowy dekret Burgos demaskuje wobec całego świata istotną sytuację, panującą w obozie faszystowskim. Wrogowie ludu zra się pomiędzy sobą! Rząd w Burgos musi już zwalczać grupy z własnego obozu!

Stosowana obecnie na terytoriach okupowanych przez faszystów polityka "Gleichschaltung" nie stanowi dla nas niespodzianki. Wojskowe klęski faszyzmu stały

sie dlań zarazem klęskami politycznymi. Niezadowolenie poczęło ogarniać dotychczasowych zwolenników gen. Franca. Niezadowolenie to przeradza się obecnie w otwarte wrzenie. Powstają rozmaite grupki i grupeczki, otwarcie atakujące za nieudolność gen. Franca i jego "rząd". "Bohater narodowy" ma już mocno nadzarpięty kredyt u własnych zwolenników. Jeżeli jeszcze dodać walkę organizacji o wpływy w rządzie, oraz tarcia pomiędzy grupami germano i italo-filów, będziemy mieli obraz rozgardzaju i chaosu panującego w obozie wrogów ludu.

...Dla skompletowania obrazu należy zaznaczyć, że sukcesy armii republikańskiej podsycają wrzenie mas ludowych, które nigdy nie poparły Burgos i czekają tylko na sposobność zerwania swych kajdanów. Dowodem stosunku ludności do faszyzmu jest jej masowy odpływ z miast do wsi i — co ważniejsze — ucieczka na terytorja rządowe. Obecnie ponad 75 % ludności Hiszpanii żyje na terytoriach należących do Republiki!

Po klęsce włoskiej pod Guadalajara wrzenie ludności poczęło już przerastać w otwarte bunt. Na południu Hiszpanii poczynają się mnożyć partyzanckie oddziały chłopskie. Dezercje żołnierzy stały się zjawiskiem masowym. Rządowi nędzy, teroru i zdrady narodowej, ziemia poczyną się usuwać z pod nog.

W tych warunkach, żyjąc pod stałą groźbą otwartego, zbrojnego powstania ludności, rząd w Burgos nie może pozwolić nawet na najmniejszą otwartą krytykę swych poczynan. Każde dalsze osłabienie jego autorytetu, może przerodzić się w katastrofę dla faszyzmu. Oto dlaczego posypały się represje na opozycyjne grupki faszystowskie.

Na nowe pozycje.

kie, oto dlaczego rząd w Burgos podpisał dekret o rozwiązaniu organizacji prawicowych i wcieleniu ich do Falangi Hiszpańskiej, najliczniejszej z wszystkich i względnie najpewniejszej opory rządu.

Czy nowopodpisany dekret wzmocni siły faszyzmu? Niewątpliwie na to został on wydany, należy się jednak spodziewać skutków wręcz odwrotnych. Względnie dotąd legalna opozycja w łonie obozu faszystowskiego stanie się teraz opozycja nielegalna, co bezwzględnie przyczyni się do zaostrenia tarc. Dławienie krytyki nigdy nie oznacza zdławienia opozycji.

Tak więc po 9 miesiącach wojny faszyzm hiszpański traci grunt pod nogami. Terorem musi ratować resztki swego autorytetu. Nienależy stad wyciągać wniosku iż faszyzm sam skona. Nie! Tem rozpaczliwiej będzie walczył o ocalenia się! Tem gwałtowniej będzie usiłował rozbic armię Republiki aby tryumfami wzmocnić swą władzę! Faszyzm sam nie zginie! Tylko silna, zdyscyplinowana armia ludowa może pobić faszystowskich wrogów ludu. Dla wzmocnienia naszej armji, dumy ludu Hiszpanji i świata, wszystkie nasze wysiłki, cały nasz entuzjazm!

«Straciliśmy 3 worki cebuli...»

Jak sobie nasi czytelnicy przypominają, pan general Queipo de Llano dostał chrypkę po zwycięstwach naszej armji na froncie południowym i nie mógł przemawiać przez radio. Teraz nasz bohater już wyzdrowiał i popelniał nowe przemówienie. Naturalnie, o froncie południowym, O JEGO FRONCIE. Trzeba przecież uratować swój prestige...

A wlec, słuchajcie! «Deszcz i ciągła walka wyczerpała do tego stopnia nasze wojska, że 90 % żołnierzy nie było zdolnych do walki... we wtorek rozpoczęliśmy odwrot, KTORY ŚWIETNIE SIĘ POWIODŁ (!?)... Z materiału wojennego (uwaga!) pozostawiliśmy tylko 3 worki cebuli i kilka pudełek konserw...»

★

PANIE GENERALE! Winiśmy świetnie przeprowadzonego odwrotu! I prosimy częściej! Pomozemy wszystkim siłami!

KOMUNIKAT FRONTOWY

Jak wykazuje powyższa mapa, Ciudad Universitaria jest już całkowicie okrazone. Zakreślane miejsca przedstawiają tereny zdobyte przez naszą armję w ciągu ostatniego tygodnia.

Sytuacja sił faszystowskich, broniących Ciudad Universitaria staje się rozpaczliwa, 3.500 żołnierzy nie ma żadnej łączności ze swymi głównymi siłami. Kilkakrotne próby przerzucenia nowego mostu przez rzekę Manzanares skończyły się na niczym. Nasze baterie armatnie oraz karabiny maszynowe ostrzeliwują rzeczke uniemożliwiając nie tylko budowę mostu, ale i przepłynięcie rzeki. Faszysci nie mają już zapasów żywności i amunicja wkrótce zacznie się wyczerpywać. Należy się spodziewać że w ciągu najbliższych dni Ciudad Universitaria będzie nasze.

FRONT ŚRODKOWY.—W ciągu wczorajszego dnia żadne poważniejsze operacje wojskowe nie były prowadzone przez naszą armję. Faszysci tylko w dalszym ciągu kontynuowali zbrodnicze bombardowanie Madrytu. W nocy aparaty faszystowskie bombardowały miasto Alcalá de Henares w

wyniku czego rannych zostało wiele kobiet i dzieci.

TERUEL.—Nasze wojska zniszczyły most kolejowy znajdujący się na 53 kilometrze drogi żelaznej prowadzącej z Calataduy do Teruelu. Teruel jest obecnie niemal całkowicie okracony. Przerwana droga żelazna stawia Teruel w krytycznej sytuacji, gdyż była to ostatnia droga łącząca miasto z prowincją.

FRONT WSCHODNI.—Nasze wojska wysadziły w powietrze most nad rzeką Jiloca. Pociąg naładowany amunicją, który właśnie przechodził przez most, został całkowicie zniszczony.

FRONT POŁNOČNY

KRAJ BASKOW.—Na odcinku Lequeito nasze baterie nadbrzeżne otworzyły ogień na 2 faszystowskie okręty wojenne które krążyły wzdłuż wybrzeża.

Na odcinku Eibar faszys i za-

Kompanja żołnierzy przechodzi na naszą stronę

Demoralizacja żołnierzy faszystowskiej armji walczącej na froncie południowym przyjmuje coraz większe rozmiary. Dezerccje przestały być wyjątkami i stały się zjawiskiem masowym. Wozni przeszła na naszą stronę kompania faszystowska oraz żołnierzy należących do najłajniejszych jednostek. Dezerccy zanim przeszli na naszą stronę musieli zabić swego kapitana oraz 3 oficerów faszystowskich którzy sprzeciwiali się dezerccji. Należy zaznaczyć że dezerccja była zorganizowana i przytowana przez pewnego kapra bylego członka Zjednoczonej Młodzieży socjalistycznej (Juventud

Jak sciągnąć dług

BERLIN.—Przybyła tu grupa obserwatorów niemieckich przy zielonych do armji gen Franco. Na specjalnym zebraniu zwołanym przez Ministerstwo Wojny oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeszy, większość jego uczestników wyraziła opinię że Franco, o ile nie otrzyma nowej pomocy w armji, broni i amunicji, jest bezwzględnie zgubiony. Ostateczny transport aparatów lotniczych wysłanych do Hiszpanji zmienił w niczem sytuację wojkową faszystów. Niemcy zaczęły gazowały znaczne kapitały w obecnej wojnie i obecna konferecja naradza się nad sposobem sciągnięcia swych długów na wypadek przegranej faszystów hiszpańskich.

takowali pozycje republikanów, lecz zostali odparci z ciężkimi stratami.

ASTURJA.—Nasza artyleria ostrzeliwała faszystowskie pozycje położone na gorach Otero Guilero. Ogień armatni wyrządził nieprzyjacielowi poważne straty.

2 żołnierzy z armji faszystowskiej przeszło na naszą stronę na odcinku Santander oraz w pobliżu Oviedo 8 żołnierzy, 5 kapralów i 1 sierżant.

OVIDEO.—Nasza artyleria ostrzeliwała wczoraj Oviedo wielką skutecznością. Między innymi został wczoraj wysadzony w powietrze skład amunicji, znajdujący się na ulicy Campomanes

W sprawie konkursu "Dabrowszczaka"

Redakcja "Dabrowszczaka" rozpisala konkurs na najlepszy reportaz i najlepsze zdjecia fotograficzne i rysunki z zycia i walki naszego Bataljonu. Należy jednak stwierdzic, ze nasi towarzysze niezbyt spiesza sie z nadsyłaniem swych utworow.

Konkurs "Dabrowszczaka" zostal rozpisany nietylko w celu wylowienia nowych wspolpracownikow dla naszej gazetki. Ma on jeszcze wazniejsze zadanie. Przezywamy okres historyczny. Lud hiszpański z bronia w reku walczy przeciw faszyzmowi, o wolnosc i niepodleglosc swego kraju. U jego boku walczą Brygady Międzynarodowe, Brygady Frontu Ludowego swiata. Lud polski w walce tej ma swych godnych przedstawicieli w postaci naszego Bataljonu im. J. Dabrowskiego.

Swiadomi bojownicy wolności, chcemy przekazac ludowi polskiemu historie naszych walk w Hiszpanji. A ktoz winien pisac te historie jesli nie my sami, ktorzy ja tworzymy! Opisy naszych walk i przezyt, napisane przez nas samych, beda najwymowniejszym i najlepszym dokumentem historycznym

Blatego tez jeszcze raz apelujemy do naszych towarzyszy o branie udzialu w konkursie. Trudnosc jezykowe nikogo nie powinny odstraszac. Opisujcie swe przezyt tak jakbyście komu je opowiadali. W razie potrzeby redakcja postara sie sie je ogladzie.

Rozumiemy ze na froncie nie ma dobrych warunkow do pisanja. Niemniej jednak i na froncie mozna pisac. Dowodem tego sa liczne korespondencje, ktore niejednokrotnie otrzymywalismy prosto z okopow.

Piszcie wiec, towarzysze! Piszcie nasza historie! Bataljon im. J. Dabrowskiego, jego walki poswiecenia, jego bohaterowie, zasluguja postokroć na uwiecznienie slowem.

Na niedostepnych dla samochodow drogach, konie i muly oddaja nieocenione uslugi w tr. nsporcie.

WŁOCHY TO NIE MUSSOLINI

PARYŻ.—Dzienniki francuskie w dalszym ciagu omawiaja klęskę armji włoskiej na froncie Guadalajara. Według ich informacji klęska ta wywolała wielkie wrazenie we wszystkich warstwach społeczeństwa, z armja właznie.

W lonie armji włoskiej panuje ostre niezadowolenie z pomocy udzielanej generalowi Franco. Dowodem tego wrzenia jest proces 250 oficerow włoskich, ktorzy odmowili wyjazdu do Hiszpanji. Przed rozpoczeciem sie tego procesu 3 oficerow popelnilo samobojstwo we wieszeniu.

Rząd włoski, rozwscieczony klęską pod Guadalajara, wylewa swa zlosc na dowodcow sil włoskich, znajdujacych sie w Hiszpanji. I

tak naprzyklad komendant dywizji Czarnych Koszul w Abisynji i byly przywodec Milicji Faszystowskich, zostal odwolany z Hiszpanji i aresztowany. Zostal odwolany rowniez i general Bergonzoli.

We Wloszech ruch antyfaszystowski wzmacnia sie coraz bardziej. Ostatnio, w Sestri Ponente odbyly sie burzliwe manifestacje robotnicze. Policja zabila 3 robotnikow oraz zaaresztowala kilkuset manifestantow.

Demonstracje chlopskie staja sie coraz liczniejsze, a szczegolnie w Sycylii i Sardynji. W tej ostatniej prowincji, w miasteczku Cagliaria, chlopi podpalili budynek miejscowego komitetu Partji Faszystowskiej.

Komisarz Szymek zawsze ma usmiech na ustach.

Delegacja angielska w Madrycie i Walencji

Do Madrytu przybyla delegacja kobiet — deputowanych do parlamentu angielskiego. Na czele tej delegacji stoi ksiezna Atholl, przewodniczaca Komitetu Pomocy Hiszpanji. Deputowane angielskie szczegolnie interesowaly sie sprawa organizacji opieki nad rannymi i ofiarami wojny, sprawa oswiaty i religji. Delegacja, ktora znajduje sie obecnie w Walencji wyrazila uznanie rzadowi tow. Largo Caballero za jego wysilki zmierzajace do podniesienia kultury w kraju i zapewnienia opieki wszystkim ofiarom wojny. Z zadowoleniem tez stwierdzamy — mowi oswiadczenie — ze tak w Madrycie jak i w Walencji koscioly ewangelickie sa otwarte i wolnosc kultu religijnego jest gwarantowana.

Delegatki potepily zdecydowanie barbarzynskie bombardowanie ludnosci cywilnej Madrytu przez faszystowskie baterje. Należy zaznaczyc ze — gdy znajdowaly sie w swym hotelu — pocisk wpadl do ich apartamentu, lecz zniszczysz umeblowanie szcieszliwie nie ranil nikogo.

TODOS HERMANOS

¿Quién habla de anarquistas?
¿Quién de republicanos?
¿Y quién de comunistas?
¡Sólo hay que hablar de hermanos!

De hermanos que comprenden
la tragedia de España.
De hermanos que, muy juntos,
muy unidas sus almas,
en un bloque de anhelos,
de afanes y de ansias,
defienden con su vida
las libertades patrias.

Frente al fusil siniestro
del enemigo vil,
tu fusil, mi fusil.
Para el herido hermano,
tus manos y mis manos.
Y hasta frente a la muerte,
tú y yo la misma suerte.

¿Quién habla de anarquistas?
¿Quién de republicanos?
¿Y quién de comunistas?
¡Sólo hay que hablar de hermanos!

JOSE MARIA VIU
Comisario de Guerra

PRZYKRA POMYLKA

(Na marginesie klotni dwóch Adamów)

W 17-ym numerze Dabrowszczaka zaszła bardzo przykra pomyłka, która wywołała konflikt wśród naszych Adamów. Ażeby konflikt ten zlikwidować, sprawę tę postaramy się wyjaśnić i sprostować wobec całego Bataljonu i całego świata.

Otoż w naszym Bataljonie znajduje się 2 Adamów, współpracowników naszego "Dabrowszczaka". Jeden z nich jest karykaturzysta, drugi zaś wierszokleta. Adam karykaturzysta kpi sobie z wierszów Adama poety, a Adam poeta wysławia rysunki Adama karykaturzysty.

Pomimo wzajemnego "nabijania" się wszystko byłoby w porządku, gdyby nie ta nieszczęśliwa pomyłka. Otoż w 17-ym numerze "Dabrowszczaka" umieszczono portret poety Adama z następującym podpisem: "Tow. Adam, nasz utalentowany rysownik". Tego już było za wiele. Miarka się przebrała. Do redakcji wpływają groźne protesty z obu stron. Następuje groźny konflikt między Adamami. Współpraca z redakcją zagrożona. Zagrożone jest istnienie i rozwój naszej gazety. Adam poeta protestuje ze degradujemy go na tak mało utalentowanego karykaturzystę. Adam karykaturzysta protestuje ze jego sztuka i sława przypisujemy jakiemuś tam poecie, który nie ma jasnego pojęcia o sztuce karykatury.

Wobec tak ostrych konfliktów i w imię świętej zgody, prostujemy owa pomyłkę i prosimy naszych czytelników, aby czytali pod rysunkiem znajdującym się w 17-ym numerze jak następuje: "Tow.

Adam, nasz utalentowany poeta".

A Adama karykaturzystę prosimy o nadesłanie nam swej własnoręcznej karykatury, w celu spopularyzowania jej wśród czytelników.

JAK MIESZKAJA ROBOTNICY

Miedzynarodowe Biuro Pracy w Genewie ukończyło ostatnio swoje prace nad zbadaniem stosunków mieszkaniowych wśród robotników w 40 rozmaitych miastach.

W Anglii obok licznych trzy-pokojowych spotykamy czteropokojowe mieszkania robotnicze (np. w New Castle).

Zupełnie inaczej wygląda ta sprawa w innych państwach, przyczem najniekorzystniej przedstawia się ona w Polsce. W Warszawie cztery piąte mieszkań robotniczych to jednoizbowe mieszkania, jedna piąta zaś ma jeszcze drugą ubikację.

Jezeli chodzi o urządzenia higieniczne to widzimy, że we wszystkich mieszkaniach robotniczych znajduje się woda bieżąca. Smutny wyjątek stanowi znowu Warszawa, gdzie zaledwie 22 procent mieszkań robotniczych

Otrzymaliśmy następujący list:

★

DRODZY TOWARZYSZE!

My, niżej podpisani ochotnicy z 14-ej Brygady Miedzynarodowej, z grupy artylerji, ślemy

posiada wodę bieżącą. Rzadko jednak znajdują się w mieszkaniach robotniczych łazienki. Najwyżej pod tym względem stoi Kanada, gdzie przynajmniej część robotników posiada własne łazienki.

Reasumując przeprowadzone badania, stwierdza Miedzynarodowe Biuro, że najwyżej pod względem mieszkaniowym stoją robotnicy Kanady i krajów anglosaskich, wśród krajów europejskich wybija się na pierwszy plan Szwajcaria, najgorsze zaś stosunki mieszkaniowe wśród mas robotniczych panują w Polsce z Warszawą na czele.

W Polsce są pieniądze na budowy pałaców, willi dla różnych dygnitarzy, dla robotnika lub chłopca wilgotne nory piwniczne, baraki, lepianki, często nieczynne cegielne lub mosty służą za mieszkania.

Wam proletariackie pozdrowienia oraz zasłamy Wam serdeczne podziękowanie za Wasze zwycięskie boje na wszystkich frontach. Wasze imię, imię polskich bojowników "Za Wolność Waszą naszą" nigdy nie zostanie wymazane z pamięci ludu hiszpańskiego a będzie wspomniane przez długie lata, tak, jak imię Waszego Patrona, J. Dabrowskiego, bohatera Komuny Paryskiej.

Drodzy Towarzysze! My, polaków, zmieszanych z innymi narodowosciami, po 2 miesiącach frontu bez przerwy... nie mamy żadnych wydawnictw w naszym ojczystym języku... więc mamy wielką prośbę do Was... abyscie zechcieli nam się przysłużyć, jako rodakom którzy walczą o tą samą sprawę, przez przysłanie nam Waszej gazetki "Dabrowszczak", bo wiemy że taka wychodzi i mielismy raz szczęście otrzymać ją cudem, ale tylko 2 numery... o ile to zrobicie, to nigdy Wam tego nie zapomnimy i zawsze będziemy Wam wdzięczni.

Banastyka,
Nowojczyk,
Kuczek,
Winnik.

Drodzy Towarzysze! Dziękujemy Wam za pozdrowienia. Chciaż znajdujecie się w szeregach innej formacji naszej armji ludowej, jesteście nam bliscy i drodzy. Tak jak i nasz Bataljon tak i Wy roznosicie wśród ludu Hiszpanji sławę polaka, bojownika wolności!

Gazety polskie będziemy Wam posyłać w miarę możliwości. Jesteśmy pewni, że będziecie nam pisać o Waszym życiu i walkach, tak, abysmy się wszyscy czuli jakby jedna wielka rodzina polskich antyfaszystów i braci ludu hiszpańskiego.

Towarzysze!

Piszcie do

"Dombrowszczaka"!

DIANA, Artes Gráficas. Larra, 6. MADRID

LEKCJA HISZPAŃSKIEGO

SŁOWKA

Góra — *Una montaña* — wymawia się: una montania.

Szczyt górski — *La cumbre de una montaña* — wymawia się: la kumbre de una montania.

Skala — *Una roca* — wymawia się: una roka.

Rzeka — *Un río* — wymawia się: un rijo.

Brzeg — *La orilla* — wymawia się: la orilja.

Jezioro — *Un lago* — wymawia się: un lago.

Zródło — *La fuente* — wymawia się: la fuente.

Ziemia — *La tierra* — wymawia się: la tjerra.

Morze — *La mar* — wymawia się: la mar.

Wyspa — *Una isla* — wymawia się: una isla.

Port — *Un puerto* — wymawia się: un puerto.

Wiek (100 lat) — *Un siglo* — wymawia się: un siglo.

Rok — *Un año* — wymawia się: un anio.

Miesiąc — *Un mes* — wymawia się: un mes.

Tydzien — *Una semana* — wymawia się: una semana.

Dzień — *Un día* — wymawia się: un dija.

Godzina — *Una hora* — wymawia się: una hora.

Pol godziny — *Una media hora* — wymawia się: una medja hora.

Kwadrans — *Un cuarto de hora* — wymawia się: un kuarto de hora.

Minuta — *Un minuto* — wymawia się: un minuto.

Sekunda — *Un segundo* — wymawia się: un segundo.

Z TEKI RYSOWNIKA

Nasz dzielny wachmistrz bataljonowy, tow. Kubiak Wacław, sumiennie spełnia swe obowiązki.